

rapportage brede beschikbaarheid

Inhoudsopgave

II. Uitgangspunten & Definities	4
III. Van Reglement naar Wet	7
III. Markontwikkelingen	8
IV. Ontwikkeling inkoop van de boekverkoper.....	11
V. Voorlopige conclusies	16

Tabellen

Tabel 1 Ontwikkeling aansluitingen tbv. A-boek totale groep 2005 – 2007	9
Tabel 2 Ontwikkeling aansluitingen tbv. W-boek totale groep 2005 – 2007	10
Tabel 3 Ontwikkeling inkoop A-boek constante groep A-boek; 2005 – 2007 (n=1.020).....	12
Tabel 4 Ontwikkeling inkoop aantal titels A-boek; 2005 – 2007 (n= 1.020)	12
Tabel 5 Ontwikkeling inkoop per NUR A-boek; 2005 – 2007 (n=1.020)	13
Tabel 6 Ontwikkeling inkoop W-boek; 2005 – 2007 (n=969)	14
Tabel 7 Ontwikkeling inkoop aantal titels W-boek 2005 – 2007 (n= 1.337).....	14
Tabel 8 Ontwikkeling inkoop per NUR W-boek; 2005 – 2007 (n=969)	15

Bijlagen:

Bijlage 1 Frequentieverdelingen constante groep A-boek 2005 – 2007 (n=1.020)
Bijlage 2 Statistische maatstaven constante groep A-boek (n=1.020)
Bijlage 3 Aantal ingekochte titels per NUR naar inkoopomvang A-boek (n=1.020)
Bijlage 4 Frequentieverdelingen constante groep W-boek 2005 – 2007 (n=969)
Bijlage 5 Statistische maatstaven constante groep W-boek (n=969)

I. Achtergrond en aanleiding

Per 1 januari 2005 is de Wet op de Vaste Boekenprijs (WVB) van kracht. Voor de totstandkoming van de wet was de vaste boekenprijs geregeld door middel van het Reglement voor het Handelsverkeer van boeken in Nederland (Reglement Handelsverkeer).

De wet beoogt de geografisch gespreide beschikbaarheid en de pluriformiteit van het boekenaanbod in Nederland te waarborgen. In de wet is geregeld dat verslag gedaan moet worden over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Met het oog op de eerste evaluatie van de wet wil de Koninklijke NBb inzicht hebben in de effecten van de wet op de brede beschikbaarheid en de pluriformiteit van het boekenaanbod van boeken.

Boek & Bedrijf is benaderd door de Koninklijke NBb met de vraag of zij inzicht wil verschaffen in de beschikbaarheid van boektitels voor de consument.

II. Uitgangspunten & Definities

De Wet Vaste Boekenprijs (WVB) geeft geen definitie van het begrip brede beschikbaarheid. Mede in aanmerking nemende de toelichting op de wet (memorie van toelichting) moet aan brede beschikbaarheid de betekenis worden toegekend dat een zo groot mogelijke verscheidenheid aan boeken op zoveel mogelijk punten in Nederland op welke wijze dan ook voor de eindafnemer wordt ontsloten, in die zin dat het boek nagenoeg direct fysiek verkrijgbaar is. Kortom, een pluriform aanbod op zoveel mogelijk verkooppunten.

Hiervan uitgaande zou elke verkoper van een boek binnen het kader van dit onderzoek moeten vallen. Hierdoor wordt het onderzoek zeer breed. Daarom is het noodzakelijk om het onderzoek in te kaderen. Het onderzoek gaat uit van drie centrale onderzoeksvragen:

1. *Wat is de ontwikkeling van het aantal verkooppunten als gevolg van het vervallen van de erkenning?*
2. *Wat is de ontwikkeling van de inkoop van de boekverkoper?*
3. *Wat is de ontwikkeling van de fysieke voorraadpositie van de boekverkoper?*

Het boek wordt in de wet als volgt gedefinieerd: *“een werk dat tekst bevat die vrijwel uitsluitend is gesteld in de Nederlandse of Friese taal, voorzien is van een titel, bestaat uit papieren bladzijden, al dan niet vergezeld van ondersteunende informatiedragers, en wordt uitgegeven in een oplage van meerdere exemplaren die voor verkoop aan eindafnemers zijn bestemd (...).”* Teneinde dit boek in de zin van de wet te kunnen identificeren is ervoor gekozen dat het boek dient te voldoen aan de volgende drie criteria:

- Een boek heeft een uniek ISB-nummer
- Onderscheiden naar NUR categorie
- Vallende binnen het depot (distributieve voorziening Centraal Boekhuis)

Het onderzoek valt uiteen in drie onderdelen: een kwalitatief deel dat een indicatief antwoord formuleert op onderzoeksvraag 1 en een kwantitatief deel dat antwoorden biedt op de onderzoeksvragen 2 en 3.

Kwalitatief onderzoek

Op basis van deskresearch en ervaringsgegevens van de Koninklijke NBb en Boek & Bedrijf wordt de ontwikkeling van het aantal verkooppunten van boeken geschetst. Hierin wordt aandacht gegeven aan de ontwikkeling van afzetkanalen en branchevreemde toetreders. Dit biedt een indicatief antwoord op onderzoeksvraag 1.

Kwantitatief onderzoek: inkoop boekverkoper

Onderzoeksvragen 2 en 3 worden beantwoord door kwantitatief onderzoek.

De vraag naar de ontwikkeling van de inkoop door de boekverkoper wordt beantwoord door onderzoek te doen naar inkoopgegevens van de boekverkoper. Dit deel van het onderzoek richt zich dan ook op de aansluitingen bij het Centraal Boekhuis. Van de distributeur Scholtens zijn geen gegevens ontvangen.

- Onderzocht is de ontwikkeling van het aantal uitgeleverde titels (ISB-nummers binnen NUR hoofdindeling) per aansluiting over de periode 2005 tot en met 2007.
- Onderzocht wordt de ontwikkeling van het aantal aansluitingen en aansluitdagen bij het Centraal Boekhuis over de periode 2005 tot en met 2007 (tevens inschatting ontwikkeling van het aantal verkooppunten).

Bedoeld was bovenstaande punten te onderzoeken over de periode 2004 tot en met 2007. Tot voor kort was het beleid van het Centraal Boekhuis om data tot drie jaar terug te bewaren waardoor het onderzoek zich beperkt tot de periode 2005 tot en met 2007.

Gegevens over het aantal retouren zijn niet verzameld. Dit omdat van een retour verzonden titel verondersteld wordt dat deze al een rol heeft vervuld in de brede beschikbaarheid.

In dit onderzoek wordt de brede beschikbaarheid van het S-boek niet onderzocht omdat dit veelal een schoolboek betreft in de zin van de wet en de wet daarop niet van toepassing is.

Kwantitatief onderzoek: voorraadpositie boekverkoper

Dit deel van het onderzoek beantwoordt de vraag naar de ontwikkeling van de fysieke voorraadpositie van de boekverkoper. Om inzicht te krijgen in de fysieke voorraadpositie is medewerking van individuele boekhandelaren, automatiseerders en commerciële partijen een voorwaarde. Hier wordt onderscheid gemaakt naar de volgende typeringen:

1. Inloopwinkels: deze winkels kenmerken zich door een laagdrempelig assortiment gericht op vervulling van een (bijna) dagelijkse behoefte. Het assortiment van deze winkels bestaan doorgaans uit boeken, tijdschriften, wenskaarten, kantoorartikelen en serviceartikelen (tabak, staatsloten, strippenkaarten, postzegels, ed.). Voorbeelden van inloopwinkels zijn onder andere Bruna en AKO.
2. Algemene en serviceboekhandels: winkels die zich kenmerken door een zeer breed en diep assortiment boeken en adviesoriëntatie. De winkels van selexyz en Libris zijn serviceboekhandels.
3. Gespecialiseerde winkels, zoals vertegenwoordigd in de groepen christelijke boekverkopers, reisboekverkopers en kinderboekverkopers.

Bij het opstellen van de definitieve rapportage zijn van commerciële partijen

geen/onvoldoende onderzoeksgegevens ontvangen zodat dit onderzoeksdeel uitgevoerd kan worden.

III. Van Reglement naar Wet

Met ingang van 1 januari 2005 werd de Wet op de Vaste Boekenprijs van kracht. Daarmee verviel de zogenaamde erkenning als boekverkoper. Artikel 21 van het Reglement Handelsverkeer luidde: "Het verzoek om als boekhandel te worden erkend, wordt door de commissie handelsverkeer ingewilligd wanneer de verzoeker tegenover de commissie handelsverkeer verklaard heeft:

1. de boekhandel bedrijfsmatig uit te oefenen en
2. de boekhandel uit te oefenen in een winkel of anderszins op de verkoop van boeken gerichte bedrijfsruimte.

De dagelijkse leiding van de boekhandel moet zijn toevertrouwd aan een persoon die in het bezit is van het Diploma voor de Boekhandel of over een opleiding of ervaring beschikt die daarmee naar het oordeel van de commissie handelsverkeer, de aard van het bedrijf in aanmerking genomen, kan worden gelijkgesteld (...).

Ook voor uitgeverijen, grossiers/importeurs en boekenclubs golden erkenningen en erkenningvereisten.

Het Reglement Handelsverkeer regelde een minimum prijs voor door Nederlandse uitgevers uitgegeven boeken aan particulieren, ongeacht de taal waarin deze waren gesteld. De uitgever stelde de prijs vast. Alleen bij levering aan erkende boekverkopers mocht korting op de vastgestelde particuliere prijs worden verstrekt. Korting geven aan niet erkenden was niet toegestaan. De niet erkende boekverkoper betaalde op het A-boek de particuliere prijs. Het Reglement voorzag echter in een aantal uitzonderingen. Zo mocht korting worden gegeven aan niet erkende verkopers op boeken met een particuliere prijs lager dan € 20,- en aan verkopers als de inhoud van het boek nauw verband hield met door de verkoper in het bedrijf verkochte artikelen. Bijvoorbeeld op wijnboeken bij een slijter. Betreffende verkopers moesten dan wel akkoord zijn met de voorwaarden die bepaalden dat bij verkoop de particuliere prijs zou worden gehanteerd.

Het Reglement beperkte in zekere zin de brede beschikbaarheid van boeken. Bij de overgang naar de WVB is de erkenning komen te vervallen. Als gevolg daarvan stond het iedere verkoper vrij boeken te verkopen en kon iedere verkoper boeken met korting geleverd krijgen ter wederverkoop.

III. Marktontwikkelingen

In het vorige hoofdstuk is omschreven dat de in het Reglement Handelsverkeer geregelde erkenning een beperking vormde voor de vrije verkoop van boeken. In de WVB is deze beperking opgeheven. In dit deel gaan we in op de ontwikkeling van het aantal verkooppunten.

In het vervolg geven we een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd:

1. Ontwikkelingen in distributiekanaalen;
2. Nieuwe toetreders;
3. Strategische ontwikkelingen bij marktpartijen.

1. Ontwikkelingen in distributiekanaalen

Een van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het boekhandelskanaal in de afgelopen jaren is de opkomst van internet. Denk aan Bol.com maar ook de websites van selexyz en Bruna, maar ook zelfstandige boekverkopers die zich meer en meer manifesteren op internet met zeer brede assortimenten en zo een functie vervullen binnen de brede beschikbaarheid. Voorbeelden van zelfstandige boekverkopers op internet zijn Vanstockum.nl (7.000.000 titels!) en internetboekverkoper.nl/ nnbh.nl (Noord-Nederlandse boekhandel).

De kracht van internet zit onder meer in het gegeven dat door middel van het internet de zgn. *longtail* (oud fonds) toegankelijk wordt gemaakt voor de consument. Mede vanwege het vervallen van de erkenning kan worden aangenomen dat vanaf 2005 het aantal branchevreemde verkopers op internet is toegenomen.

Een andere ontwikkeling binnen het kanaal is dat boeken meer dan voorheen in het *convenience kanaal* worden aangeboden: pompstations en supermarkten zijn hier de belangrijkste voorbeelden van. Onder het Reglement was geen enkel(e keten van) pompstation(s) erkend als boekverkoper. Inmiddels is in vele pompstations een beperkt assortiment boeken aanwezig.

Albert Heijn, Laurus (Super de Boer en Konmar) en Sperwer (Plus) waren onder het Reglement erkende boekverkopers. Nu zijn (food gerelateerde) boeken en bestsellers in vrijwel elke (grotere) supermarkt te koop, ook in die die voorheen niet erkend waren.

2. Nieuwe toetreders

Parallel aan de ontwikkeling van het internet en convenience kanaal kent de boekenbranche een aantal nieuwe toetreders. Deze richten zich vrijwel alleen op het internet als verkoopkanaal. Dat komt enerzijds doordat het opzetten van een webwinkel over het algemeen geen investering in voorraad met zich meebrengt. Daarnaast is het internet met het vervallen van de erkenning interessant geworden als verkoopkanaal in verband met de *longtail*.

De opkomst van internet en de toetreding van een aantal branchevreemden worden mede beïnvloed door de internetdienst die het Centraal Boekhuis biedt. Voorbeelden van nieuwe toetreders zijn het Kruidvat met de website Kruidvat.nl en de NRC die zich met nrcboeken.nl recent op de markt heeft begeven. Ook veel uitgeverijen richten zich meer en meer met een webwinkel direct tot de consument.

3. Strategische ontwikkelingen bij marktpartijen

Een aantal partijen kiest voor een strategie van verdere marktpenetratie of –ontwikkeling. Voorbeelden zijn:

- De tabaks- en gemaksketen Primera begon in 2005 met de verkoop van boeken in de winkels. Begin 2008 bieden 300 van de 400 Primera winkels boeken aan. Ten tijde van het Reglement was slechts een zeer beperkt deel van de Primera's erkend. De meeste Primera's voeren een beperkt assortiment met Top 10 of Top 25 titels, maar hebben via Scholtens toegang het totale titelaanbod van Scholtens (ruim 45.000 algemene titels).
- In haar missie stelt de commerciële keten Bruna dat zij “*de prikkelendste gemakkelijke boekenwinkel van Nederland*” wil zijn. Hiermee geeft de formule haar groei ambitie in boeken aan. Ervaringscijfers van Boek & Bedrijf laten ook zien dat het omzetaandeel boeken in de Bruna winkels groeit.
- Selexyz heeft aan het meerjarenplan “*Het is tijd voor groei*” invulling gegeven door onder meer de opening van selexyz Dominicanen – Maastricht en selexyz Scheltema Almere (nieuwe locale markten) en de vergroting van de winkel in Breda in 2006.
- De opkomst van winkelketens zoals de Hema en Action heeft in de laatste jaren gezorgd voor sterke concurrentie op de markt van papierwaren en kantoorartikelen. Onder druk van concurrentie hebben veel boekhandels deze assortimentsgroepen ingekrompen ten gunste van een breder boekenassortiment.

Ontwikkeling aantal aansluitingen Centraal Boekhuis 2005 – 2007

Aanvullend op bovenstaande kwalitatieve omschrijving toont onderstaande tabel de ontwikkeling van het aantal aansluitingen bij het Centraal Boekhuis opgesplitst naar inkoopomvang in relatie tot het A-boek.

aantal geleverde titels	aantal boekverkopers						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 – 2006	Δ 2006 – 2007	Δ 2005 – 2007
1 – 1.000	381	33%	402	33%	416	33%	6%	3%	9%
1.000 – 2.500	239	21%	273	23%	252	20%	14%	-8%	5%
2.500 – 5.000	346	30%	339	28%	367	30%	-2%	8%	6%
5.000 – 10.000	135	12%	139	11%	149	12%	3%	7%	10%
10.000 – 25.000	54	5%	55	5%	58	5%	2%	5%	7%
<25.000	1	0%	1	0%	1	0%	0%	0%	0%
TOTAAL	1.156	100%	1.209	100%	1.243	100%	5%	3%	8%

Tabel 1 Ontwikkeling aansluitingen tbv. A-boek totale groep 2005 – 2007

Het aantal boekverkopers dat bij het Centraal Boekhuis inkoopt is over de periode 2005 tot en met 2007 toegenomen met 8% van 1.156 tot 1.234 boekverkopers. De grootste groei in aantal boekverkopers zit in de groep die 1 tot 1.000 titels heeft besteld. De groep is met 35 boekverkopers gegroeid (+9%). De relatief grootste groeier is de groep die jaarlijks 5.000 tot 10.000 titels besteld (+10%).

Onderstaande tabel toont voor het wetenschappelijke boek de ontwikkeling van het aantal aansluitingen dat dit type boek inkoopt:

aantal geleverde titels	Aantal boekverkopers						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 - 2006	Δ 2006 - 2007	Δ 2005 - 2007
1 - 100	704	63%	736	64%	799	67%	5%	9%	13%
100 - 250	226	20%	205	18%	197	17%	-9%	-4%	-13%
250 - 500	110	10%	117	10%	104	9%	6%	-11%	-5%
500 - 1.000	52	5%	56	5%	58	5%	8%	4%	12%
1.000 - 1.500	19	2%	19	2%	18	2%	0%	-5%	-5%
1.500 - 2.000	4	0%	5	0%	5	0%	25%	0%	25%
> 2.000	6	1%	5	0%	5	0%	-17%	0%	-17%
TOTAAL >0	1.121	100%	1.143	100%	1.186	100%	2%	4%	6%

Tabel 2 Ontwikkeling aansluitingen tbv. W-boek totale groep 2005 - 2007

Een groter aantal boekverkopers heeft wetenschappelijke boeken via het Centraal Boekhuis ingekocht. Het aantal is met 65 toegenomen van 1.121 tot 1.186 boekverkopers, een toename van 6%.

IV. Ontwikkeling inkoop van de boekverkoper

In dit deel van de rapportage is weergegeven hoe de ontwikkeling van de inkoop van boekverkopers is geweest ten aanzien van het A en W-boek. Hierbij is gebruik gemaakt van de gegevens van het Centraal Boekhuis. Van het Centraal Boekhuis is, op anonieme basis, een overzicht van het geleverde aantal titels per aansluiting per jaar ontvangen, exclusief leveringen aan internetwinkels en de distributeur Scholtens.

Dit gedeelte van het onderzoek richt zich uitsluitend op de geleverde boeken vanuit het Centraal Boekhuis, dat is de inkoop van de boekverkoper waarbij het Centraal Boekhuis als distributeur optreedt. In deze analyse ontbreken derhalve onder meer:

- Leveringen door andere distributeurs
- Directe leveringen aan de boekverkoper door de uitgever

Een groeiend aantal boekverkopers wordt geleverd door Scholtens. Deze distributeur heeft een minder breed assortiment dan het Centraal Boekhuis. Daarom kiezen veel boekhandels ervoor om ook een aansluitdag bij het Centraal Boekhuis te hebben voor titels die Scholtens niet kan leveren. De dataset zal door dit gegeven een vertekend beeld geven omdat de informatie van Scholtens niet voorhanden is. Daarnaast wordt een groot aantal inloopwinkels (zoals Bruna, AKO) centraal vanuit de commerciële organisatie aangeleverd waarbij het incidenteel voorkomt dat ook decentraal, vanuit het Centraal Boekhuis, wordt aangeleverd. Ook hierdoor zal de dataset een vertekend beeld geven van de werkelijke situatie.

In een initiële analyses is een onderscheid gemaakt tussen leden NBb en niet-leden NBb. Omdat dit niet tot verschillen in de uitkomsten leidde, is dit onderscheid achterwege gelaten.

In het onderzoek is eerst de ontwikkeling van het totale aantal aansluitingen per 2005 tot en met 2007 onderzocht. Vervolgens is een analyse gemaakt van de ontwikkeling van een constante groep (aansluiting in zowel 2005 als 2007). Omdat uitkomsten en conclusies niet van elkaar verschillen wordt alleen ingegaan op de ontwikkeling van de constante groep. De ontwikkeling van het aantal aansluitingen bij het Centraal Boekhuis is in het vorige hoofdstuk reeds besproken.

A-boek : Ontwikkelingen binnen constante groep 2005 – 2007

Alle boekverkopers hebben een anonieme ID gekregen voordat Boek & Bedrijf de data van het Centraal Boekhuis ontving. Deze ID is gebruikt om een jaarlijkse, constante, vergelijkbare groep te creëren. Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van deze groep.

aantal geleverde titels	aantal boekverkopers						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 - 2006	Δ 2006 - 2007	Δ 2005 - 2007
1 - 1.000	310	30%	307	30%	329	32%	-1%	7%	6%
1.000 - 2.500	207	20%	203	20%	194	19%	-2%	-4%	-6%
2.500 - 5.000	318	31%	320	31%	307	30%	1%	-4%	-3%
5.000 - 10.000	130	13%	135	13%	133	13%	4%	-1%	2%
10.000 - 25.000	54	5%	54	5%	56	5%	0%	4%	4%
<25.000	1	0%	1	0%	1	0%	0%	0%	0%
TOTAAL	1.020	100%	1.020	100%	1.020	100%	0%	0%	0%

Tabel 3 Ontwikkeling inkoop A-boek constante groep A-boek; 2005 - 2007 (n=1.020)

In totaal heeft een constante groep van 1.020 boekverkopers gedurende de periode 2005 tot en met 2007 via het Centraal Boekhuis boeken ingekocht. Binnen deze totale groep is het aantal boekverkopers dat jaarlijks 1 - 1.000 titels inkoopt gestegen. Het aantal boekverkopers dat jaarlijks tussen de 1.000 tot 2.500 en 2.500 tot 5.000 titels inkoopt is gedaald met resp. 6% en 3%. Daartegenover staat de beperkte groei van het aantal boekverkopers dat per jaar 5.000 tot 10.000 (+2%) en 10.000 tot 25.000 (+4%) verschillende titels per jaar inkoopt.

aantal geleverde titels	gemiddeld aantal titels			ontwikkeling		
	2005	2006	2007	Δ 2005 - 2006	Δ 2006 - 2007	Δ 2005 - 2007
1 - 1.000	339	347	368	2%	6%	9%
1.000 - 2.500	1.815	1.870	1.798	3%	-4%	-1%
2.500 - 5.000	3.498	3.502	3.519	0%	1%	1%
5.000 - 10.000	7.035	7.064	7.131	0%	1%	1%
10.000 - 25.000	13.719	14.211	14.541	4%	2%	6%
<25.000	25.339	26.181	26.338	3%	1%	4%
TOTAAL	3.210	3.288	3.274	2%	0%	2%

Tabel 4 Ontwikkeling inkoop aantal titels A-boek; 2005 - 2007 (n= 1.020)

Tabel 4 toont de ontwikkeling van de inkoop van het aantal unieke titels per boekverkoper. Uit de totale ontwikkeling blijkt dat de boekverkoper breder is gaan inkopen: 2% meer unieke titels in 2007 ten opzichte van 2005. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat de al breed inkopende boekverkoper breder is gaan inkopen. Alleen de groep boekverkopers die jaarlijks tussen de 1.000 en 2.500 titels inkopen laat een lichte daling zien in het aantal ingekochte titels.

Onderzoek of het gemiddeld aantal ingekochte titels in 2007 significant afwijkt van het aantal ingekochte titels in 2005 wijst erop dat het aantal titels net niet significant is toegenomen bij een betrouwbaarheid van 95% (zie **Bijlage 2**).

Naast gemiddelde en de ontwikkeling van het gemiddelde zijn ook andere statistische maatstaven onderzocht. In **Bijlage 2** zijn tabellen opgenomen met een aantal gangbare statistische maatstaven.

De mediaan (middelste waarneming) laat zien dat meer dan de helft van het aantal boekverkopers minder dan het gemiddelde aantal titels inkoopt gedurende de meetperiode. Deze scheefheid wordt veroorzaakt door de groep kleine inkopers,

temeer omdat deze groep wordt gekenmerkt door een relatief groot aantal 'kleine bestellers' (<250 titels per jaar) (**NB.** zie ook de opmerking over deze groep boekverkopers eerder gemaakt).

De spreiding rondom het gemiddelde (standaarddeviatie) neemt toe van 3.476 titels in 2005 tot 3.698 titels in 2007. De grote spreiding wijst niet alleen op grote verschillen tussen de verschillende boekverkopers, het gegeven dat de standaarddeviatie groter is dan het gemiddelde wijst tevens op een scheve verdeling. Dat komt doordat in de groep zich een concentratie voordoet aan de linker en rechterzijde van de verdeling. Er komen relatief meer heel kleine boekverkopers en relatief heel grote boekverkopers.

Ontwikkeling per rubriek 2005 – 2007

Onderstaande tabel toont de verdeling per rubriek. In Bijlage 3 is een tabel opgenomen met de ontwikkeling van het aantal ingekochte titels per rubriek per inkoopcategorie.

NUR	gemiddeld aantal titels per rubriek						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 – 2006	Δ 2006 – 2007	Δ 2005 – 2007
NUR 100 - 199	3	0%	6	0%	6	0%	81%	7%	94%
NUR 200 - 299	671	21%	709	22%	713	22%	6%	1%	6%
NUR 300 - 399	1.067	33%	1.098	33%	1.101	34%	3%	0%	3%
NUR 400 - 599	599	19%	595	18%	583	18%	-1%	-2%	-3%
NUR 600 - 739	479	15%	492	15%	487	15%	3%	-1%	2%
NUR 740 - 909	274	9%	291	9%	285	9%	6%	-2%	4%
NUR 910 - 999	116	4%	96	3%	99	3%	-17%	3%	-14%
TOTAAL	3.210	100%	3.288	100%	3.274	100%	2%	0%	2%

Tabel 5 Ontwikkeling inkoop per NUR A-boek; 2005 – 2007 (n=1.020)

De boekverkoper koopt het grootste aantal unieke titels in binnen de NUR coderingen 300 – 399 (non-)fictie literair (34% in 2007) en 200 – 299 kinderboeken (22% in 2007). Binnen deze rubrieken koopt de boekverkoper in 2007 een grotere verscheidenheid aan titels in dan in 2005. Met name hierdoor is het totale titelaanbod binnen de boekhandel gestegen. Ook educatieve uitgaven (NUR 100 – 199) en Non-fictie informatie/professioneel (gamma) (NUR 740 – 909) laten een stijging zien, maar de bijdrage in de totale stijging is relatief gering. Boekverkopers kopen minder breed in van de rubrieken Non-fictie vrije tijd/algemeen (NUR 400 – 599), Non-fictie informatie/professioneel (beta) (NUR 910 – 999).

In Bijlage 3 is een overzicht opgenomen met bovenstaande tabel uitgesplitst naar inkoopomvang. Ook is in een tweede tabel in dezelfde bijlage de ontwikkeling vergeleken met 2005 aangegeven. Opvallend is dat voor hoegenaamd elke inkoopomvang het aantal ingekochte titels binnen de 900 rubriek is afgenomen en dat de daling van het gemiddelde aantal ingekochte titels in de rubrieken Non-fictie vrije tijd/algemeen (NUR 400 – 599) gevolg is van dalingen bij boekverkopers die tussen de 1.000 en 10.000 titels op jaarbasis inkopen. Het titelaanbod is in alle overige rubrieken breder geworden.

W-boek; Ontwikkelingen binnen constante groep 2005 – 2007

In dit deel van de rapportage is weergegeven hoe de ontwikkeling van de inkoop van boekverkopers is geweest ten aanzien van het W-boek. Hiervoor gelden dezelfde beperkingen als geschetst bij de bespreking van de ontwikkeling van de inkoop van het A-boek.

aantal geleverde titels	Aantal boekverkopers						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 – 2006	Δ 2006 – 2007	Δ 2005 – 2007
1 - 100	574	59%	576	59%	597	62%	0%	4%	4%
100 - 250	210	22%	197	20%	189	20%	-6%	-4%	-10%
250 - 500	104	11%	112	12%	99	10%	8%	-12%	-5%
500 - 1.000	52	5%	55	6%	56	6%	6%	2%	8%
1.000 - 1.500	19	2%	19	2%	18	2%	0%	-5%	-5%
1.500 - 2.000	4	0%	5	1%	5	1%	25%	0%	25%
> 2.000	6	1%	5	1%	5	1%	-17%	0%	-17%
TOTAAL	969	100%	969	100%	969	100%	0%	0%	0%

Tabel 6 Ontwikkeling inkoop W-boek; 2005 – 2007 (n=969)

Een constante groep van 969 boekverkopers heeft gedurende de periode 2005 tot en met 2007 elk jaar wetenschappelijke boeken ingekocht via het Centraal Boekhuis. Van deze groep heeft veruit het grootste en een groeiend percentage een relatief laag aantal W-titels ingekocht.

aantal geleverde titels	Aantal titels			ontwikkeling		
	2005	2006	2007	Δ 2005 – 2006	Δ 2006 – 2007	Δ 2005 – 2007
1 - 100	38	38	36	1%	-6%	-5%
100 - 250	156	153	156	-2%	2%	0%
250 - 500	354	349	350	-1%	0%	-1%
500 - 1.000	677	702	687	4%	-2%	1%
1.000 - 1.500	1.199	1.199	1.213	0%	1%	1%
1.500 - 2.000	1.644	1.700	1.650	3%	-3%	0%
> 2.000	2.695	2.880	2.677	7%	-7%	-1%
TOTAAL	178	181	173	2%	-5%	-3%

Tabel 7 Ontwikkeling inkoop aantal titels W-boek 2005 – 2007 (n=969)

Tabel 7 toont de ontwikkeling van de inkoop van het aantal unieke wetenschappelijke titels per boekverkoper. Uit de totale ontwikkeling blijkt dat de boekverkopers in 2007 gemiddeld minder wetenschappelijke titels (-3%) inkochten dan in 2005. Dat komt doordat de groep inkopers van 1 tot 100 titels, de grootste groep, minder is gaan inkopen.

Onderzoek of het gemiddelde aantal ingekochte W-titels in 2007 significant afwijkt van het aantal ingekochte titels in 2005 wijst erop dat het aantal titels net niet significant is afgenomen bij een betrouwbaarheid van 95% (zie **Bijlage 5**).

Naast gemiddelde en de ontwikkeling van het gemiddelde zijn ook andere statistische maatstaven onderzocht. In **Bijlage 5** zijn tabellen opgenomen met een aantal gangbare

statistische maatstaven.

Ook bij het W-boek wijkt de mediaan sterk af van het gemiddelde. Dat betekent dat sprake is van een scheve verdeling zoals goed zichtbaar is in de in **Bijlage 4** opgenomen frequentieverdelingen. Deze verdelingen kennen een fijnmaziger verzamelbereik. Goed zichtbaar is dat het aantal boekverkopers welke tussen de 0 en de 25 titels inkoopt is gestegen. Hierdoor is de mediaan dichter tegen het gemiddelde aangekropen en is de spreiding afgenomen. De overige frequenties laten, zoals Tabel 7 al doet vermoeden, weinig "beweging" zien.

NUR	gemiddeld aantal titels per rubriek						ontwikkeling		
	2005	%	2006	%	2007	%	Δ 2005 - 2006	Δ 2006 - 2007	Δ 2005 - 2007
NUR 100 - 199	1,2	1%	1,2	1%	1,8	1%	-1%	47%	45%
NUR 200 - 299	0,5	0%	1,3	1%	1,2	1%	153%	-5%	141%
NUR 300 - 399	1,7	1%	2,3	1%	3,2	2%	38%	39%	92%
NUR 400 - 599	3,6	2%	5,3	3%	3,9	2%	48%	-27%	8%
NUR 600 - 739	46,2	26%	47,1	26%	45,4	26%	2%	-4%	-2%
NUR 740 - 909	117,4	66%	116,2	64%	109,8	63%	-1%	-6%	-6%
NUR 910 - 999	7,0	4%	7,8	4%	7,7	4%	11%	-1%	10%
TOTAAL	178	100%	181	100%	173	100%	2%	-5%	-3%

Tabel 8 Ontwikkeling inkoop per NUR W-boek; 2005 - 2007 (n=969)

Uit bovenstaande tabel valt af te lezen dat, niet verrassend, het grootste deel van de W-titels afkomstig is uit de Non-fictie informatie/professioneel rubrieken. De dalingen van het aantal ingekochte titels in deze rubrieken vormen dan ook de verklaring voor de daling van het totale aantal W-titels dat door de boekverkoper wordt ingekocht.

V. Conclusies

In deze rapportage is de ontwikkeling van de brede beschikbaarheid van boeken geschetst. Sinds de overgang van Reglement naar wet is het voor consument makkelijker geworden om aan boeken te komen. Kwalitatieve beschrijving van marktontwikkelingen laat zien dat het boek op meer plaatsen beschikbaar is geworden voor de consument. Boeken zijn meer en meer te koop op andere plaatsen dan alleen bij de onder het reglement erkende boekhandel. En niet alleen via internet, zoals blijkt uit de groei van het aantal aansluitingen bij het Centraal Boekhuis. Het grotere aantal aansluitingen bij het Centraal Boekhuis betekent tevens dat het bij het Centraal Boekhuis beschikbare fonds, beschikbaar is geworden bij een groter aantal boekverkopers.

Omdat het aantal verkooppunten van boeken is gegroeid over de afgelopen jaren is de concurrentie op de boekenmarkt toegenomen. Ondanks de toegenomen concurrentie en de opkomst van het internet als verkoopkanaal heeft de (fysieke) boekhandel er niet voor gekozen om minder breed in te kopen en zich te richten op de verkopen van algemene titels met hogere omzetsnelheden. De boekhandel koopt zelfs meer A-titels in, maar niet significant meer. Vooral boekverkopers die 0 tot 1.000 A-titels en boekverkopers die meer dan 10.000 A-titels per jaar inkopen, hebben in 2007 meer van deze titels ingekocht dan in 2005. De groei van de inkoop zit vooral in de rubrieken kinderboeken, literatuur & spanning en non-fictie informatie/professioneel (gamma). Boekverkopers kopen minder titels in uit de rubriek non-fictie / professioneel (beta).

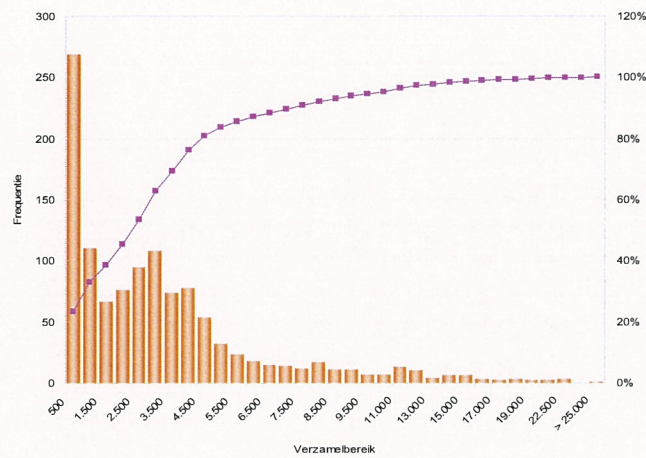
De boekhandel koopt gemiddeld minder wetenschappelijke titels in, maar niet significant minder. De daling van het gemiddelde aantal ingekochte wetenschappelijke titels komt doordat relatief en absoluut meer boekverkopers wetenschappelijke titels hebben ingekocht. Hoewel de boekhandel minder wetenschappelijke titels inkoopt kan de brede beschikbaarheid toegenomen zijn doordat meer boekhandels wetenschappelijke titels inkopen en verkopen.

Samenvattend kan gesteld worden dat sinds de invoering van de WVP het boek breder beschikbaar is gekomen voor de consument. Ondanks toegenomen concurrentie bieden boekverkopers een even pluriform aanbod in het algemene alswel in het wetenschappelijke boek.

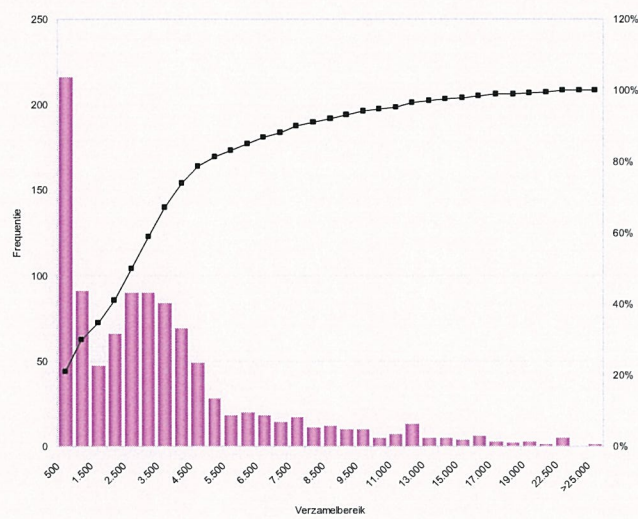
BIJLAGEN

Bijlage 1 Frequentieverdelingen constante groep A-boek 2005 - 2007 (n=1.020)

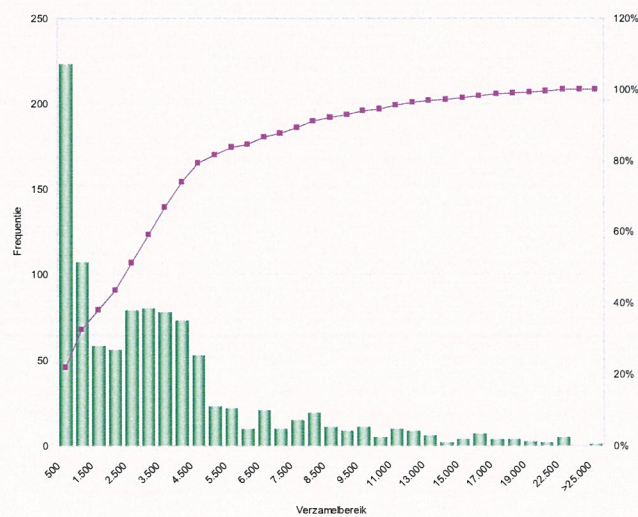
Frequentieverdeling in
2005:

Frequentieverdeling in
2006:

Frequentieverdeling in
2007:

Bijlage 2 Statistische maatstaven constante groep A-boek (n=1.020)

Mediaan

aantal geleverde titels	mediaan			afwijking gemiddelde		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
1 - 1.000	281	265	286	-17%	-24%	-22%
1.000 - 2.500	1.895	1.968	1.802	4%	5%	0%
2.500 - 5.000	3.402	3.426	3.487	-3%	-2%	-1%
5.000 - 10.000	6.826	6.909	7.102	-3%	-2%	0%
10.000 - 25.000	13.023	13.716	14.208	-5%	-3%	-2%
<25.000						
TOTAAL	2.409	2.501	2.424	-25%	-24%	-26%

Standaarddeviatie

aantal geleverde titels	standaarddeviatie		
	2005	2006	2007
1 - 1.000	285	285	298
1.000 - 2.500	422	422	450
2.500 - 5.000	643	643	633
5.000 - 10.000	1.357	1.357	1.351
10.000 - 25.000	3.280	3.280	3.478
<25.000			
TOTAAL	3.476	3.569	3.698

Statistische maatstaven

STATISTIEK	2005	2006	2007
Gemiddelde	3.210	3.288	3.274
Mediaan	2.409	2.501	2.424
Standaarddeviatie	3.476	3.569	3.698
Kurtosis	6,41	6,72	6,68
Scheefheid	2,19	2,25	2,28
Bereik	25.336	26.180	26.337
Minimum	3	1	1
Maximum	25.339	26.181	26.338
Aantal	1.020	1.020	1.020

Uitslag t-toets

T-toets: twee gepaarde steekproeven voor gemiddelden	2007	2005
Gemiddelde	3.274	3.210
Variantie	13.675.416	12.082.325
Waarnemingen	1020	1020
Pearson-correlatie	0,91	
Vrijheidsgraden	1019	
T- statistische gegevens	1,32	
P(T<=t) eenzijdig	0,09	
Kritiek gebied van T-toets: eenzijdig	1,65	

Bijlage 3 Aantal ingekochte titels per NUR naar inkoopomvang A-boek (n=1.020)

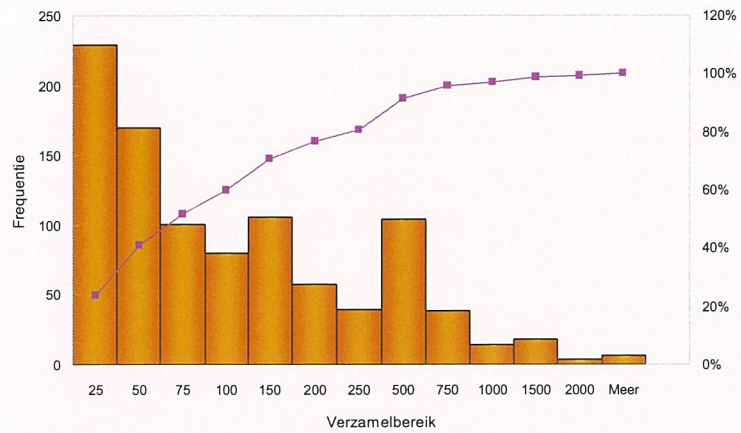
aantal geleverde titels	jaar	boekrubrieken / NUR						
		100 - 199	200 - 299	300 - 399	400 - 599	600 - 739	740 - 909	910 - 999
1 - 1.000	2005	1	71	89	51	79	38	10
	2006	2	66	93	51	86	40	10
	2007	1	71	107	54	82	42	11
1.000 - 2.500	2005	1	390	683	273	279	132	58
	2006	3	413	701	273	282	153	44
	2007	3	399	666	257	273	149	51
2.500 - 5.000	2005	3	801	1.303	593	405	254	140
	2006	6	836	1.319	573	398	268	102
	2007	5	844	1.351	564	394	252	110
5.000 - 10.000	2005	7	1.419	2.189	1.450	1.105	623	243
	2006	12	1.455	2.211	1.395	1.135	644	213
	2007	14	1.531	2.245	1.366	1.125	638	212
10.000 - 25.000	2005	15	2.567	3.955	2.904	2.388	1.403	488
	2006	25	2.785	4.100	2.943	2.453	1.455	450
	2007	31	2.847	4.251	2.971	2.511	1.481	450
<25.000	2005	29	4.387	7.119	5.309	4.975	2.744	776
	2006	40	4.482	7.427	5.516	5.240	2.793	683
	2007	54	4.564	7.545	5.615	5.198	2.689	673
TOTAAL	2005	3	671	1067	599	479	274	116
TOTAAL	2006	6	709	1098	595	492	291	96
TOTAAL	2007	6	713	1101	583	487	285	99

Ontwikkeling aantal ingekochte titels per NUR naar inkoopomvang (vergeleken met 2005)

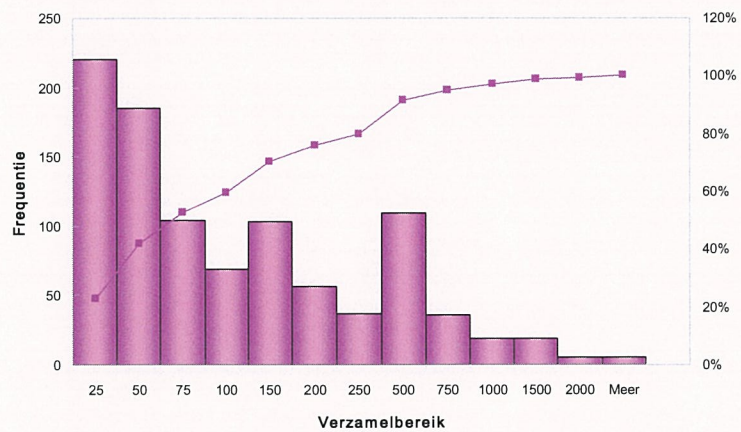
aantal geleverde titels	jaar	ontwikkeling per boekrubriek / NUR						
		100 - 199	200 - 299	300 - 399	400 - 599	600 - 739	740 - 909	910 - 999
1 - 1.000	2007	6,7%	-0,4%	19,9%	6,2%	4,0%	11,5%	7,2%
1.000 - 2.500	2007	125,5%	2,4%	-2,4%	-5,6%	-2,1%	12,4%	-12,0%
2.500 - 5.000	2007	93,7%	5,5%	3,7%	-4,9%	-2,7%	-0,8%	-21,5%
5.000 - 10.000	2007	103,4%	7,9%	2,6%	-5,8%	1,9%	2,5%	-12,9%
10.000 - 25.000	2007	113,7%	10,9%	7,5%	2,3%	5,1%	5,5%	-7,7%
<25.000	2007	86,2%	4,0%	6,0%	5,8%	4,5%	-2,0%	-13,3%
TOTAAL	2006	81,2%	5,6%	2,9%	-0,7%	2,7%	6,5%	-16,8%
TOTAAL	2007	93,8%	6,2%	3,2%	-2,8%	1,6%	4,0%	-14,4%

Bijlage 4 Frequentieverdelingen constante groep W-boek 2005 - 2007 (n=969)

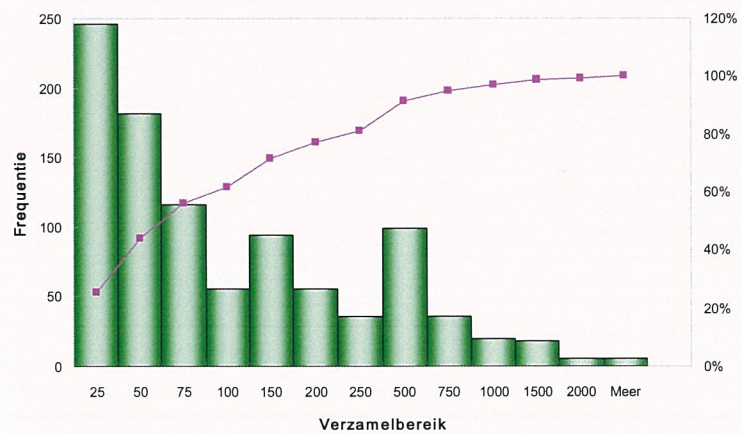
Frequentieverdeling in
2005:

Frequentieverdeling in
2006:

Frequentieverdeling in
2007:

Bijlage 5 Statistische maatstaven constante groep W-boek (n=969)

Mediaan

aantal geleverde titels	Aantal titels			ontwikkeling		
	2005	2006	2007	Δ 2005 - 2006	Δ 2006 - 2007	Δ 2005 - 2007
1 - 100	34	33	30	-3%	-9%	-12%
100 - 250	147	143	149	-3%	4%	1%
250 - 500	345	345	351	0%	2%	2%
500 - 1.000	656	640	657	-2%	3%	0%
1.000 - 1.500	1.211	1.148	1.213	-5%	6%	0%
1.500 - 2.000	1.663	1.693	1.695	2%	0%	2%
> 2.000	2.670	2.634	2.391	-1%	-9%	-10%
TOTAAL	70	71	62	1%	-13%	-11%

Standaarddeviatie

aantal geleverde titels	Aantal titels		
	2005	2006	2007
1 - 100	26	26	25
100 - 250	43	41	41
250 - 500	71	66	69
500 - 1.000	127	149	144
1.000 - 1.500	137	150	141
1.500 - 2.000	92	123	83
> 2.000	498	538	659
TOTAAL	318	324	314

Statistische maatstaven

STATISTIEK	2005	2006	2007
Gemiddelde	178	181,20	172,93
Mediaan	70,00	71,00	62,00
Modus	14,00	34,00	3,00
Standaarddeviatie	317,72	324,10	313,85
Kurtosis	31,52	32,98	32,45
Scheefheid	4,72	4,75	4,65
Bereik	3.545	3.818	3.820
Minimum	1	1	1
Maximum	3.546	3.819	3.821
Aantal	969	969	969

Uitslag t-toets

T-toets: twee gepaarde steekproeven voor gemiddelden	2005	2007
Gemiddelde	178	173
Variantie	100.947,43	98.499,66
Waarnemingen	969,00	969,00
Pearson-correlatie	0,95	
Schatting van verschil tussen gemiddelden	-	
Vrijheidsgraden	968,00	
T- statistische gegevens	1,42	
P(T<=t) eenzijdig	0,08	
Kritiek gebied van T-toets: eenzijdig	1,65	
P(T<=t) tweezijdig	0,16	
Kritiek gebied van T-toets: tweezijdig	1,96	